Correctievoorschrift VWO

2018

tijdvak 1
woensdag 9 mei
07.30 - 11.00 uur

Nederlands

Inzenden scores
Verwerk de scores van alle kandidaten in het bijgeleverde programma Wolf.
Zend de gegevens uiterlijk vrijdag 1 juni 2018 elektronisch naar het ETE.

Het correctievoorschrift bestaat uit:
1 Regels voor de beoordeling
2 Algemene regels
3 Vakspecifieke regels
4 Een beoordelingsmodel

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 30, 31 en 32 van het Landsbesluit eindexamens vwo-havo-vsbo d.d. 23-06-2008, PB 2008 no 54.
Voor de beoordeling zijn de volgende passages van bovenvermelde artikelen van het Landsbesluit van belang:

1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
2 De directeur doet de van de examinator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het ETE (Examenbureau).
4 De examinator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen van toepassing:

1 De examinator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinator en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, .., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;

3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;

3.4 indien slechts een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;

3.5 indien meer dan een voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd worden, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan een antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.

5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar een keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

7 Indien de examinator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dit examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij dient de fout of onvolkomenheid wel mede te delen aan het ETE. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen door het ETE rekening gehouden.

8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer. Dit cijfer kan afgelezen worden uit omzettingstabellen die beschikbaar worden gesteld na bepaling van de definitieve cesuur door het ETE.

3 Vakspecifieke regels

Voor het vak Nederlands VWO zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Teksten met vragen

1.1 Bij de beoordeling van antwoorden op open vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.

1.2 Bij enkele open vragen wordt aangegeven dat de kandidaat zich aan een bepaalde antwoordlengte moet houden. Indien de kandidaat bij een dergelijke vraag een antwoord geeft dat inhoudelijk volledig goed is en dat strikt, dus zonder enige overschrijding, binnen de gegeven antwoordlengte valt, *kan* daarvoor een extra deelscore van 1 scorepunt toegekend worden. Dit wordt in het beoordelingsmodel aangegeven.

2 Samenvatting

2.1 De beoordeling van de samenvatting geschiedt aan de hand van een overzicht van de in de opdracht gevraagde informatie-elementen.

2.2 Bij het toekennen van het aantal scorepunten aan de informatie-elementen dient gelet te worden op de inhoud, samenhang en formulering:

- Inhoud: de informatie-elementen dienen inhoudelijk correct te worden weergegeven.
- Samenhang: indien de kandidaat een aantoonbaar onjuist verband legt tussen twee informatie-elementen, dienen aan één van beide, afhankelijk van de gemaakte fout, geen punten te worden toegekend.
- Formulering: de weergave van de informatie-elementen moet begrijpelijk zijn voor een lezer die de uitgangstekst niet kent.

2.3 Voor spelfouten worden geen punten afgetrokken. Hetzelfde geldt voor idiomatische en grammaticale oneffenheden, tenzij een inhoudselement er minder juist, minder volledig of zelfs fout door wordt.

2.4 Het is de kandidaat toegestaan het genoemde maximumaantal woorden in de samenvattingsopgave met 10% van het aantal toegestane woorden te overschrijden. Indien door de kandidaat het aantal toegestane woorden met meer dan 10% wordt overschreden, worden voor de grotere overschrijding per vijf woorden 2 scorepunten afgetrokken. Zie verder het beoordelingsmodel.

Voor dit centraal schriftelijk examen Nederlands VWO eerste tijdvak 2018 kunnen maximaal 52 scorepunten worden behaald. Het examen bestaat uit een tekst met 19 vragen en een tekst met een samenvattingsopdracht.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.
Alle open vragen moeten in het Nederlands beantwoord zijn.
De antwoorden op de open vragen dienen uiteraard beoordeeld te worden op basis van hetgeen in Algemene regels 2.3.3 vermeld wordt.

Tekst 1 De kracht van data-analyse

1 E

2 maximumscore 2

Een van de volgende citaten:

- welke maatschappelijke waarden onder druk komen te staan wanneer datatechnologieën onze levens voorspellen en sturen *(alinea 5)*
- de manieren waarop de autonomie van burgers en consumenten in een datagestuurde samenleving bedreigd wordt (alinea 6)
- (geautomatiseerde) data-analyse om het gedrag van burgers te onderzoeken én te sturen (alinea 12)
- hoe partijen onze persoonlijke gegevens analyseren en daarnaar handelen zonder dat wij dit doorhebben (alinea 4)

Indien inhoudelijk juist antwoord, juiste vorm 2
Indien inhoud correct, maar hele zin genoteerd 1

NB: Alleen de eerste 15 woorden beoordelen. Nudging = 0 pt

3 maximumscore 2

- nr 1 1
- nr 5 1

4 maximumscore 1

argumenterend (verband) / stelling – argument / argument – conclusie

5 maximumscore 3

Voorbeelden van een juist antwoord:

- … stuurt het bedrijf jou aan zonder dat je doorhebt 1
- dat ze op de hoogte zijn van je persoonlijke situatie. 1

OF

- … merk je als consument niet dat je gepusht wordt 1
- omdat je niet doorhebt dat het bedrijf iets specifieks van je weet. 1

- Inhoudelijk juist antwoord, niet langer dan 25 woorden. 1

Vraag	Antwoord	Scores

6 maximumscore 3

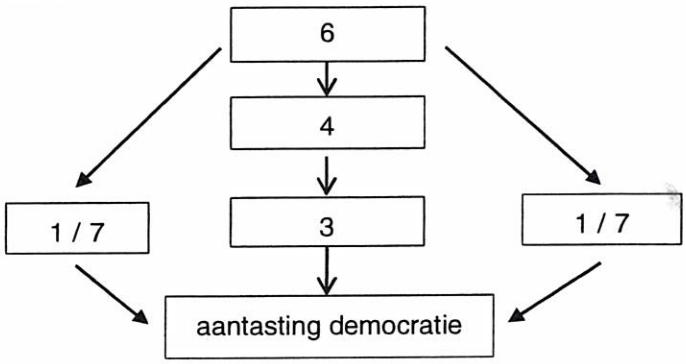

Indien alles juist *3*
Per fout nummer en/of foute plaats 1 scorepunt aftrekken.

7 maximumscore 2

- Als mensen niet doorhebben dat hun wil op die manier kan worden beïnvloed … 1
- …niet meer herkennen als pogingen om ons gedrag te beïnvloeden … 1

NB: Twee keer alleen de eerste 15 woorden beoordelen.

8 C

9 A

10 C

11 B

12 maximumscore 2

- … opsommend … 1
- …. een manier om toezicht op het datasysteem uit te oefenen. 1

NB: Alleen de eerste 15 woorden beoordelen.

13 D

14 A

15 maximumscore 3

nrs 6, 9 en 10

Beoordeel alleen de eerste 3 genoteerde nummers.
Ken 1 deelscorepunt toe per juist genoemd nummer.
NB: De volgorde waarin de nummers genoteerd zijn, is niet van belang.

16 D

Vraag	Antwoord	Scores

17 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord:

- … boos is / … zich druk maakt / … ageert / … protesteert 1
- als zijn privacy in het geding is. / wanneer zijn privacy aangetast wordt. 1

18 maximumscore 3

Twee van de volgende drie voor elk 1 punt:

- In het onderwijs moet data-analyse geïntroduceerd worden. / moet geleerd worden over data en statistiek.
- Er moeten maatregelen genomen worden die voorkomen dat de privacy geschonden wordt.
- De wetgever/overheid moet nieuwe initiatieven/redenen voor transparantie stimuleren.
- Indien inhoudelijk juist antwoord, niet langer dan 25 woorden. 1

19 B

Tekst 2 Pas op, het nietige individu slaat terug

20 maximumscore 20

In een goede samenvatting (200 woorden) moeten de volgende informatie-elementen opgenomen zijn. Verdeling van de deelscorepunten over de verschillende elementen is hierbij aangegeven. Het onderstaande is een voorbeelduitwerking. ***Uitwerkingen in andere bewoordingen met gelijke strekking zijn uiteraard ook mogelijk.***

Verschijnsel ***(max 3p)***

- Seksueel grensoverschrijdend gedrag en belastingontduiking worden (publiekelijk) aan de kaak gesteld. 1
- Individuen nemen het recht in eigen handen om 'machthebbers' ter verantwoording te roepen, 1
- omdat die machtigen daden gesteld hebben die minstens moreel laakbaar zijn en mogelijk juridisch vervolgbaar. 1

Welke reeks veranderingen ***(max 4p)***

- De resterende hiërarchische gezagsrelaties moeten er stilaan aan geloven. / Oude gezagsrelaties veranderen. (De ruimte die de vrouw opeist, kan niet langer door mannen alleen ingenomen worden.) 1
- Ook politiek gaan de traditionele democratische machtsstructuren door een gezagscrisis. 1
- Er is een technologische disruptiegolf, die vele economische zekerheden doet wankelen. 1
- Sociale media zetten de klassieke eenrichtingscommunicatie tussen media en ontvanger op zijn kop. 1

Vraag	Antwoord	Scores

Verklaring moment ***(max 4p)***

- Het gebeurt nu, omdat/doordat 1
- internet en sociale media het individu in staat stellen 1
- de krachten te bundelen. / hun competenties en engagement met elkaar te verbinden. 1
- Succes is dan verzekerd. 1

Mogelijke gevolgen ***(max 6p)***

- Waar gaan deze ontwikkelingen heen? / Het kan nog vele kanten op. / Ontwikkelingen op vele terreinen zullen volgen. 1
- Meer technologische mogelijkheden brengen technocratie dichterbij 1
- waarbij algoritmen in data de beste beleidspraktijk zullen kunnen voorspellen. 1
- De onzekerheid en angst voor de vernieuwing van het platform kan het verlangen naar sterk of tiranniek (politiek) leiderschap oproepen. 1
- Op maatschappelijk gebied roept de nieuwe gelijkheid. / roept het verdwijnen van de traditionele hiërarchische rollen / roepen de nieuwe, gelijkere onderlinge verhoudingen 1
- tegenstrijdige emoties op / veel verzet op (van mannen). 1

Afrondende uitspraak ***(max 3p)***

- Bewegingen als #MeToo tonen 1
- dat de oude onderschikkende verhoudingen soms nog springlevend zijn, / dat de machocultuur nog niet bepaald verdwenen is, 1
- maar ook dat ze niet langer vol te houden zijn. / dat de gelijkwaardigheid niet meer weg gaat. 1

Regeling met betrekking tot woordgrensoverschrijding (200 woorden) van de samenvatting

Tel het exacte aantal woorden. Voor de eerste overschrijding met 20 woorden dienen geen scorepunten te worden afgetrokken. Voor elke volgende overschrijding dienen per 5 woorden steeds 2 scorepunten te worden afgetrokken tot een maximum van 20 scorepunten. De toepassing van de aftrekregeling kan nooit leiden tot een negatieve score bij deze samenvattingsopgave. De minimumscore voor de opdracht is 0.

Schematisch:

t/m 220 woorden:	*0 scorepunten aftrek*
221 - 225:	*2 scorepunten aftrek*
226 - 230:	*4 scorepunten aftrek*
231 - 235:	*6 scorepunten aftrek*
236 - 240:	*8 scorepunten aftrek*
241 - 245:	*10 scorepunten aftrek*
246 - 250:	*12 scorepunten aftrek*
251 - 255:	*14 scorepunten aftrek*
256 - 260:	*16 scorepunten aftrek*
261 - 265	*18 scorepunten aftrek*
266 wrd en meer:	*20 scorepunten aftrek*